

16.03.2020 KL. 11:15

Filosoffen: »Som individer er vi ikke erfarne. Men vores samfund er«

Måske får vi sat vores selvfølgeligheder i perspektiv og kommer ud på den anden side af krisen med en smule taknemmelighed over vores hverdag, siger filosofen Anders Fogh Jensen. Måske.

Epidemierne har været en provokation til befolkningerne, der siger: »Organiser jer. Ellers dør I. Hvad vil I gøre?« siger filosof Anders Fogh Jensen. Kan man i en frygtsom tid finde trøst eller perspektiv i hans fag? Pressefoto.

TEMA: CORONAVIRUS

RONJA MELANDER

»Vi ville helst være coronavirus foruden, men måske kan vi se det som en beredskabsøvelse. Hvis vi skal vænne os til en globaliseret verden, hvor den slags kommer oftere og spreder sig mere.

Pesten løb som en steppebrand, siger man. Men den tog alligevel to år om at komme fra Italien til Norge. Nu går der bare dage.

Epidemier er benspænd for samfund, men de kan også være inspirerende for løsninger. Vi havde næppe fået så effektiv kloakering så tidligt, hvis vi ikke havde haft kolera.

Tanker i en virustid

Kriser bringer det værste og det bedste frem i mennesker. Vi taler med tre danskere om vores trang til at frygte og fortvivle, håbe og hjælpe, lære og leve.

Artiklerne er blevet til på baggrund af et interview og herefter skrevet ud som en jeg-fortællende historie.

I denne artikel fortæller Anders Fogh Jensen, som er selvstændig filosof og forfatter til en stribe bøger – herunder "Epi-demos: en lille bog om store epidemier".

Epidemierne har været en provokation til befolkningerne, der siger: »Organiser jer. Ellers dør I. Hvad vil I gøre?»

Det er forfærdeligt at være i som menneske, men epidemier har tvunget os til at lave reglementer og struktur for at få byer og samfund til at overleve som helhed. Det kunne måske nok være opstået alligevel, men måske er moderniseringen sket hurtigere.

**” Måske får vi en lille skrøbelighedsfornemmelse.
Men vi lever i en tid, hvor ting hurtigt bliver glemt.**

Anders Fogh Jensen, filosof og forfatter

Vi har set det før

Måske kan vi finde en trøst i filosofiens historie. Den lover ikke, at kriser ikke kommer. At du ikke bliver syg. Men den beretter om, at vi har set det før – og tænkt noget om det før. Det gode ved filosofien er, at den er gammel. Som individer er vi ikke erfarne. Men vores samfund er.

Boccaccio, der var inspireret af Dante, skrev "Dekameron". Vi har et stykke 6-700 år gammel litteratur, der også handler om, hvad vi gør i karantænen. Den handler om, hvordan mennesker sidder i isolation for pesten og fortæller ridder- og kærlighedshistorier til hinanden. Måske kan det være beroligende. Det kan godt være, vi individer ikke har oplevet det her før. Men vi har oplevet det som menneskehed.

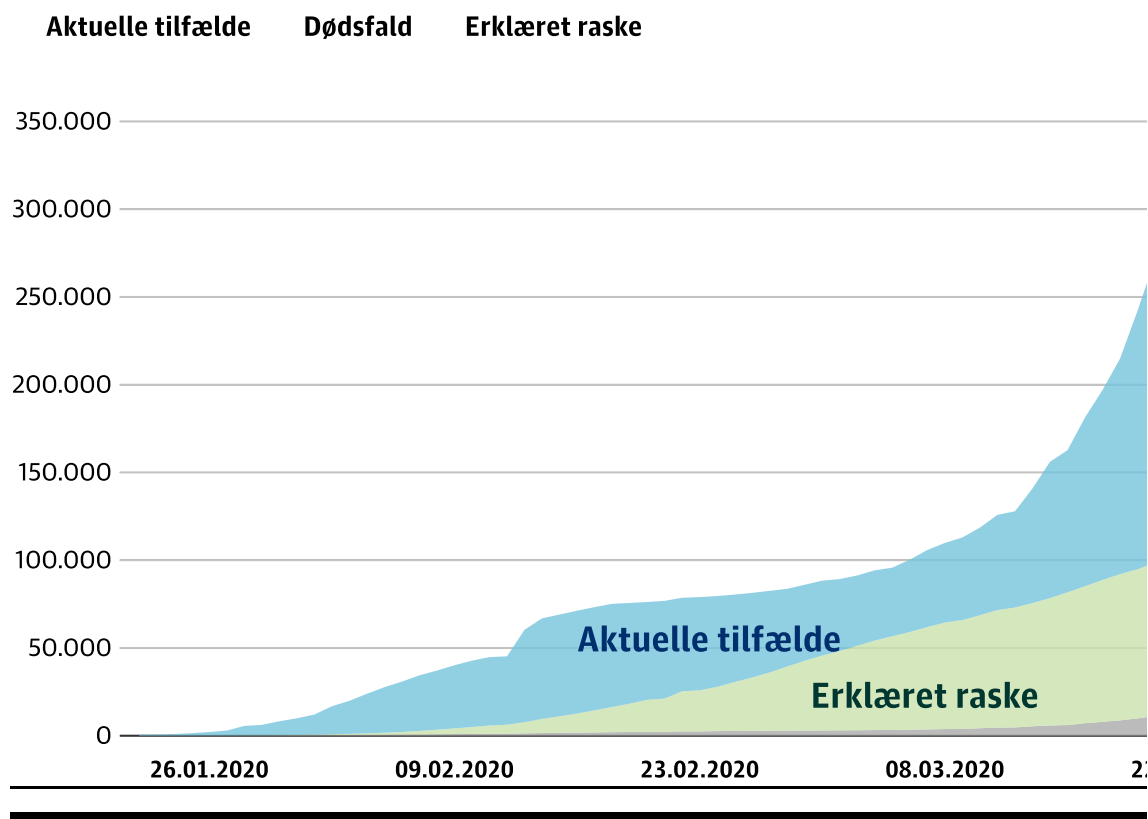
Når regeringsledere siger, at vi ikke må gå i panik, handler det om, at de negative effekter af epidemien kan blive meget større, hvis vi gør.

Stoikeren ville sige om døden: "Du skal vide, at du skal dø. Men du må ikke lade det knuse livet."

Vi mennesker kan ændre vores egen mikroadfærd. Men der er også ting, vi må acceptere. Vi er ikke selv herre over, om 20 pct. eller 30 pct. af befolkningen bliver syge. Det er den slags perspektiv, stoicismen kan give. At skelne, hvad du kan gøre noget ved – og ikke gå i panik over resten.

Covid-19-udviklingen på verdensplan

Aktuelt antal registrerede coronasmittede, antal raskmeldte og dødsfald siden 22. januar.

Aktuelle tilfælde

#N/A

Dødsfald

16.765

Erklæret raske

#N/A

"Aktuelle tilfælde" dækker over antallet af smittede personer her og nu. Personer, som bliver raske eller dør, flyttes over i en af de andre to kategorier. Data opdateres flere gange dagligt med data fra [Johns Hopkins](#).

Tabel: DW/BR • Kilde: [John Hopkins CSSE](#)

Dine handlinger har ringe i vandet, siger man. Hvis du er sur en dag, bliver andre omkring dig sure og sparker videre. Vi ser nu en konkret manifestation. Jeg spritter hænder for min egen skyld, men når jeg ikke giver håndtryk, er det så ikke også for at passe på min næste? For at ringene ikke spreder sig?

Normalt er vi ret isolerede i vores egne liv. Foreningslivet er ikke så stærkt som tidligere. Men det er min opfattelse, at vi føler et ansvar for populationen lige nu. Der opstår hjælpegrupper.

Vi lader til at have fornemmelsen af at kunne se om på den anden side af situationen. De største konsekvenser af dette her bliver måske ikke smitten, men alt det samfundsmæssige, der sker rundt om.

For os mennesker er den store udfordring begrænsningen af muligheder. Vi er vant til, at hvis vi har råd, kan vi bare gøre det. Hvad er nu det? Kan vi nu ikke rejse?

Nu ser vi forbud og advarsler. Måske er det en smule provokerende for os. De seneste 50 år har meget handlet om at give alle mulighed for noget. Ikke kun overklassen skulle kunne tage på charterferie. Vi er vant til bare at kunne forsamles og mødes.

Måske finder vi ud af nu, at det går o.k. uden nogen kinesiske varer. At vi godt kan forbruge mindre. At det måske er o.k. at holde ferie i Danmark, når man ikke kan rejse i påsken. Måske oplever vi, at det føles godt at få tempoet lidt ned, fordi man ikke kan gøre, som man plejer.

Når hverdagen rammer

Det bliver hverdag igen. Men måske kommer vi tilbage til hverdagen med en bevidsthed om, hvor meget de ting, der sker på den anden side af Jorden, har med os at gøre. Flygtningekrisen gjorde, at vi pludselig blev interesserede i lande, der lå lige uden for EU, og hvordan de agerer. Nu taler vi med og betaler andre lande for at løse opgaver på flygtningeområdet.

På den måde minder det lidt om 2015. Vi var vant til, at flygtninge var nogle, andre tumlede med. Pludselig stod de på vores motorvej. Det gælder også os det her.

Det kan være, at vi ud af dette får mere koordinerede sundhedsindsatser og blander os mere i, hvad lande længere væk gør. Nu, hvor det ikke bare er noget, vi ser i fjernsynet.

Måske får vi en lille skrøbelighedsfornemmelse. Men vi lever i en tid, hvor ting hurtigt bliver glemt. Det kan man også se i epidemiernes historie. Vi troede, vi havde udryddet malaria, og så blev der ikke lagt så mange forskningsmidler der. Det blev lidt usexet at forske i, fordi det var noget, der mest foregik i Afrika nu.

LÆS OGSÅ

**I sommeren 1952 opskræmte en epidemi danskerne -
Annemarie Mikkelsen overlevede**

Under aids-epidemien tænkte man: Jeg dør, hvis jeg får det, og det kan fortsætte i det uendelige. Det er også fjernt nu. Når man siger, at unge har klimaangst, tænker jeg tit, at den måske har optaget pladsen fra frygten for aids. Og for atomkrig før det. Der er en plads til noget at være bange for, som har stået lidt ledig. Måske tager coronavirus den plads lige nu.

LÆS OGSÅ

Præst tror, at coronaepidemien gør os klogere: »Jeg kan ikke lade være med at være optimist«

Når man sammenligner med det 17., 18. og 19. århundrede, lever vi enormt sikre liv. Men vi går alligevel rundt og angrer over relativt små farer. Vi er lidt prinsessen på ærten-agtige. Det kan godt være, vi ikke til hverdag får indfriet den ro, som vi faktisk kunne have i det relativt sikre samfund, vi har. Og at vi lige nu bliver mindet om, at vi egentlig har enormt meget tryghed og sikkerhed til daglig. Normalt. Vi forstår, at det ikke er en selvfølgelighed, at vi bare kan mødes. Som det er normalt.

Det kan være, at der – på den anden side – kommer en lille taknemmelighed over os. For hverdagen.«